

Macrofaunanieuwsmail 22 eind april 2002

Weer voldoende kopij voor een macrofaunanieuwsmail, met dank aan de leveranciers van de kopij en een uitdaging voor de lezers: wie zorgt ervoor dat de volgende macrofaunanieuwsmail weer bol staat van de leuke nieuwtjes???

Stuur ze voor 25 mei naar macrofauna@hotmail.com dan glijdt er eind mei weer een nieuwe mail in je digitale postbus

Groetjes Marianne

Nomenclatorische wijzigingen bij *Pristina* en *Pristinella*

De subfamilie der Pristininae Lastockin, 1924 werd voor lange tijd vertegenwoordigd door slechts één genus n.l. *Pristina* Ehrenberg, 1924. In 1985 werd door Brinkhurst een tweede genus beschreven: *Pristinella*. Het belangrijkste onderscheid met *Pristina* was de aanwezigheid van een slurfje of proboscis. Een aantal vertegenwoordigers van dit genus *Pristinella* waren o.a. *P. amphibiotica* Lastockin, 1927, *P. bilobata* (Bretschler, 1903), *P. jenkiniae* (Stephenson, 1931) (= *Pristina idrensis* Sperber, 1948), *P. menoni* (Aiyer, 1929), *P. notopora* (Cernosvitov, 1937), *P. osborni* (Walton, 1906) en *P. rosea* (Piquet, 1906). Van het genus *Pristina* zijn een aantal vertegenwoordigers als *Pristina aequiseta* Bourne, 1891 (= *Pristina foreli* (Piquet, 1906) en *Pristina longiseta* Ehrenberg, 1828. Het is echter nog niet duidelijk welke soorten nu in Nederland voorkomen. Volgens Mol (1984) in de Limnofauna Neerlandica zou het om 7 soorten gaan, maar het is nog maar de vraag of deze ooit goed gedetermineerd zijn.

Op basis van twee nieuwe Braziliaanse soorten hebben Collado & Schmelz (2000) besloten om het genus *Pristinella* echter te verwerpen. Zij stellen dat het handhaven van het genus *Pristinella* op basis van slechts één kenmerk (aanwezigheid van de proboscis) onjuist is: "As we cannot find a reason to maintain separate genera distinguished by one sole character that does not even apply unambiguously to all species in question, we must consider *Pristinella* as invalid genus,...." en "Considering the present state of knowledge, we propose to return to the former situation established by Michaelsen (1909) and Sperber (1948) where all naidid species of the subfamily Pristininae are united in one single genus *Pristina*,...."

Bron:

Collado, R. & R.M. Schmelz (2000). *Pristina silvicola* and *Pristina terrena* spp. nov., two new soil dwelling species of Naididae (Oligochaeta, Annelida) from the tropical rain forest near Manaus, Brazil, with comments on the genus *Pristinella*. J. Zool., Lond. 251:509-516.

Ton van Haaren <mailto:ton.vanhaaren@aquasense.nl>

Van Erich Mauch (editor Lauterbornia) het volgende:

1. Identification course for Chironomidae larvae with the Dutch senior expert Henk Moller Pillot

The German Society for Limnology has arranged courses for the identification of freshwater organisms since 1993. The 20th and 21st course, held in the European Academy in Bad Bevensen (situated between Hamburg and Hannover) on 03.-06. and 06.-09.04.2002, were dedicated to the Chironomidae. The highly competent lecturers Henk Moller Pillot, Tilburg and Claus-Joachim Otto, Fahrenkrug in Schleswig-Holstein, introduced engaged and with visible success in total 47 participants in

the secrets of determining Chironomidae larvae. They came from all parts of Germany and from Austria (2) and Luxemburg (1). The Dutch identification keys, published in the recent 20 years, were very useful in practising. It was interesting to hear that the Chironomidae play a mayor role in the monitoring of inland waters in the Netherlands in contrast to Germany. But that will alter with regard to the European Water Management framework, and the courses may have initiated it a bit.

The European Academy in Bad Bevensen, a full board hostel for adult education in nice surroundings in the "Lüneburger Heide" in the German Lowlands, is very appropriate for training courses, workshops and seminars according to their slogan "living and working under the same roof". The next identification course in September 2002 deals with the mayflies with E. Bauernfeind, Vienna, based on his new key for Central Europe. For 2003 we are planning identification of "Non-insects" (Amphipoda and other Malacostraca, Spongillidae, Bryozoa and possibly Hirudinea) and an advanced course for Chironomidae.

Information: German Society for Limnology, Working group Taxonomy, c/o Erik Mauch, Mühlangerstraße 11, D-86424 Dinkelscherben, phone ++49-(0)8292-2212, email Erik.Mauch.Verlag@t-online.de

2.

Gammaridae: Bestimmungsschlüssel der Süßwasser-Amphipoda Deutschlands; Lauterbornia No. 42, 15 nov 2001
price € 12,00 plus carriage

Trichoptera: Waringer & Graf, Atlas der Österreichischer Köcherfliegenlarven with an 24-pages appendix (corrections and additions) enclosed.

Dit boek is weer te bestellen. ISBN 3-85076-411-7
price € 117,00 including carriage, all countries

Simuliidae: Jon Bass, Last-instar larvae and pupae of the Simuliidae of Britain and Ireland. FBA publication No. 55, 1998. ISBN 0-900386-58-4 and all other FBA keys at GBP-price converted in €

Bauernfeind, Die Eintagsfliegen Zentraleuropas (Ephemeroptera). Price € 53,00 in Germany, € 55,00 other countries, carriage included.

Available from Erik Mauch Verlag, Mühlangerstraße 11, D-86424 Dinkelscherben, phone ++49-(0)8292-2212, email Erik.Mauch.Verlag@t-online.de; best way of ordering: www.lauterbornia.de

Johan Oosterbaan (RIZA)melde de volgende leuke site met veel info.

<http://www.chebucto.ns.ca/Science/SWCS/ZOOBENTH/biotic.html>

Is dit een zeldzame vondst?

In een waterplanten handnet monster van 10.07.2001 bij de Geldersesluis in het Drontermeer X=187100 Y=503700 vonden wij 5 exemplaren van *Cricotopus gr. obnixus*. De haren op de L2 zijn een monotypisch kenmerk. Voor ons een eerste kennismaking. Wordt deze soort meer gevonden of is het bijzonder? Kan het een minneerder zijn? De volgende waterplanten werden daar aangetroffen: Schede fonteinkruid, Tenger fonteinkruid, Zannichellia, Klein kroos, darmwier Enteromorpha en Charachea.

Laat het mij alsjeblieft weten als je de soort ook hebt gevonden, met vindplaats.
Hartelijk dank, Myra (m.swarte@riza.rws.minvenw)

Oproep n.a.v. Verslag macro-invertebratenoverleg -NAP d.d. 28 mrt. 2002

Het volgende kwam daar ter sprake:

Digitale referentie collectie

Het idee van Uka is om een landelijke digitale referentie databeest op te zetten.

Is dit haalbaar en hoe geef je zoiets vorm?

Bij rondvraag blijkt dat vele labs hier ook al over denken, maar nog niemand is er voor de macro-invertebraten ook aan begonnen. Het is ook heel moeilijk om de verschillende beestjes zo te fotograferen dat de belangrijkste determinatiekenmerken haarscherp in beeld komen. Je hebt gauw last van schittering. Ook een te lage scherptediepte geeft een onscherp beeld, waardoor het juiste kenmerk niet zichtbaar wordt.

We spreken af dat we in een kleine groep de techniek van het prepareren en fotograferen gaan bespreken. De deelnemers gaan ieder alvast één of meerdere beestjes fotograferen. Degene die mee willen doen melden zich aan en maken een afspraak om over ~2 maanden bij elkaar te komen en te laten zien wat de voorlopige resultaten zijn. Zo kan je materiaal en methode uitwisselen en krijgen we eens een digitale database.

Wie wil deelnemen aan deze groep, mail voor 20 april naar Myra.

<allen>

Tot op heden heb ik slechts 1 reactie mogen ontvangen. Wie volgen.....
Graag reactie voor 14 mei naar m.swarte@riza.rws.minvenw

CURSUS WATERWANTSEN

Beste mede-hydrobiologen,

Middels deze mail willen wij bij jullie peilen of er belangstelling is voor een cursus "Herkenning en Ecologie van Waterwantsen". Het is misschien niet de moeilijkste groep die we in het zoete water aantreffen, maar sommige soorten zijn toch lastig te herkennen en er blijven nogal eens probleemgevallen.

Zo'n cursus kan in een informele sfeer plaatsvinden en biedt de gelegenheid alle mogelijke waterwantsen-probleemgevallen te bespreken.

Aan bod zullen komen:

- te gebruiken (en evt. nieuwe) determinatieliteratuur,
- terminologie,
- te bestuderen kenmerken en handigheidjes bij herkenning van de verschillende soorten e.d.;
- bestuderen en controle van collectiemateriaal, zodat op ieders eigen laboratorium een up to date referentiecollectie kan worden aangevuld;
- afstemming naamgeving (gebruik je bijvoorbeeld "groep-falleni" of is subgenus Subsigara beter);
- determineren we larven en zo ja tot hoever ga je hiermee (bv. tot genus);
- ecologie en verspreiding van de verschillende soorten.

Van vrijwel alle soorten die in Nederland voorkomen hebben wij collectiemateriaal ter bestudering. Van een aantal zeldzame soorten zullen wij trachten museummateriaal te lenen, zodat ook die soorten kunnen worden bestudeerd. Tot het cursusmateriaal zal in elk geval behoren een ge-update checklist van de Nederlandse soorten, ook voorzien van juiste, te gebruiken (EcoLIMS-/IAWM)codes.

Een aanleiding kan verder zijn dat deze zomer de voorlopige verspreidingsatlas van de Nederlandse waterwantsen verschijnt (Aukema e.a. in prep.). Hierin wordt behalve de verspreiding per soort ook ecologische informatie gegeven. Hebben jullie interesse in zo'n cursus laat het ons weten. Als er nog een speciaal onderwerp behandeld moet worden dan horen wij het ook graag.

Met vriendelijke groet,

Ton van Haaren (<mailto:ton.vanhaaren@aquasense.nl>)
 David Tempelman (<mailto:david.tempelman@aquasense.nl>)
 AquaSense Biologische Analyses

Noot redactie:

Afhankelijk van de aanmelding worden er 1 of meer cursussen gegeven:

Cursus duur: 1 dag

Locatie: Lelystad (RIZA lab)

Verwachte periode waar in de cursus plaats kan vinden: een vrijdag in december

Bij meerdere cursussen kan ook een andere locatie/datum gekozen worden, wie biedt zijn lab aan?? Mail naar m.greijdanus@riza.rws.minvenw.nl

Einde macrofaunanieuwsmail 22